

Datum

2019-05-02

Vår referens

Ann-Christin Rosenlund

Metodutvecklare

ann-christine.rosenlund@malmo.se

Tjänsteskrivelse

Uppföljning av familjehemsvård i Malmö stad 2018 ASN-2019-250

Sammanfattning

Familjehemsvård ger en möjlighet för flickor och pojkar att leva ett bra liv även om de inte kan bo med sina föräldrar. Sedan 2007 har det genomförts en årlig uppföljning av familjehemsvården i Malmö stad. Rapporten utgör en del i förvaltningens systematiska kvalitetsarbete och syftar till att ge ett underlag för metod- och kvalitetsutveckling inom familjehemsvården. De utvecklingsområden som identifieras blir fokus för uppföljning nästkommande år.

Föreliggande uppföljning har ändrats något jämfört med tidigare år, i syfte att följa de bedömningar och rekommendationer som gjorts av Malmös stadsrevision vid dess granskningen av familjehemsvården 2018. Detta innebär att rapporten utökats med uppgifter om avvikelserapporter, riskanalyser och egenkontroller. Barnens och familjehemmens åsikter om vården har även undersökts och resultatet redovisas i rapporten.

I rapporten redovisas särskilt uppgifter kring de familjehemsplacerade barnens hälsa och skola.

Förslag till beslut

1. Arbetsmarknads- och socialnämnden godkänner rapporten: Familjehemsvård 2018
2. Arbetsmarknads- och socialnämnden översänder rapporten till kommunstyrelsen för kännedom utifrån kommunstyrelsens uppsiktsplikt
3. Arbetsmarknads- och socialnämnden uppdrar åt arbetsmarknads- och socialförvaltningen att särskilt beakta identifierade utvecklingsområden
4. Arbetsmarknads- och socialnämnden uppdrar åt förvaltningen att återkomma med en uppföljning av familjehemsvården för 2019

Beslutsunderlag

- G-Tjänsteskrivelse ASN 190521 Uppföljning familjehemsvård 2018
- Rapport familjehemsvård 2018

Beslutsplanering

ASN presidieberedning 2019-05-08

Arbetsmarknads- och socialnämndens arbetsutskott 2019-05-16

Arbetsmarknads- och socialnämnden 2019-05-21

Beslutet skickas till

Avdelningschefer inom arbetsmarknads- och socialförvaltningen

Ärendet

Arbetsmarknads- och socialnämnden har den 21 juni 2018 beslutat att anmoda arbetsmarknads- och socialnämnden att under 2019 följa upp nyplaceringar och sammanbrott i familjehem för år 2018.

Bifogad rapport utgör årets uppföljning av familjehemsvården i Malmö stad. Rapporten har utökats för att följa de bedömningar och rekommendationer som gjordes av Malmös stadsrevision vid dess granskningen av familjehemsvården 2018. Med anledning av detta redovisas riskanalyser, avvikelser och kostnader som är relaterade till familjehemsvården samt barnens och familjehemmens åsikter om vården. I Malmö stadsrevisions rekommendationer ingår att alla barns skolgång och hälsa behöver belysas i rapporten. En systematiserad gemensam egenkontroll som möjliggör uppföljning på aggregerad nivå är därför under uppbyggnad för att användas vid rapportering av familjehemsvården från och med uppföljningen av år 2019.

Som ytterligare en åtgärd för att bättre belysa vårdens kvalitet används i rapporten ett verktyg som Vårdanalys, Myndigheten för vård- och omsorgsanalys¹, tagit fram för en förbättrad uppföljning och analys av placerade barn utifrån barnets perspektiv.

Med anledning av att kvalitén på utredningen om barnen vid placering är en viktig grund för vården, innehåller rapporten som tidigare en redovisning av de flickor och pojkar som nyplacerades. De barn som varit med om sammanbrott av vården belyses särskilt samt en analys av de bakomliggande faktorerna och socialtjänstens arbete.

Antalet nyplacerade barn i familjehem har minskat under 2018 medan sammanbrotten ligger på samma höga nivå som 2017.

Rapporten innehåller uppgifter om barnens situation vid placering avseende utredningsstatus, placeringsorsak och lagrum. Barnens hälsa och skola är de viktigaste skyddsfaktorerna för barns utveckling varför dessa redovisas särskilt i rapporten. Antalet hälsoundersökningar har sjunkit i förhållande till föregående år och att barnen har en svår skolsituation före placeringen. Avseende skolgången visar undersökningen att antalet barn som undersökts kognitivt har ökat vilket ger bättre möjlighet till ett anpassat stöd vid behov, men det finns samtidigt en brist på tillgång till det evidensbaserade stödet skolfam, vilket leder till att de placerade barnen i Malmö inte får samma förutsättningar för sin skolgång.

Rapporten för 2018 innehåller redovisningar av resultat avseende barnens och familjehemmens åsikter om vården. Avseende barnens åsikter framkommer bland annat att åtta av tio trivs ganska

---

¹ <https://www.vardanalys.se/om-vardanalys/>

eller mycket bra i sin placering. Hälften av barnen upplever att de kan lita på sin socialsekreterare men att de flesta har fått byta handläggare en eller flera gånger.

Avseende familjehemmens åsikter framkommer att dessa är mycket nöjda i förhållande till socialtjänstens stöd och handledning även om det finns det stora skillnader i frekvens och innehåll, de flesta har gått den nationella grundutbildningen *Ett hem att växa i* som är obligatorisk för förvaltningens familjehem. Familjehemmen uppger liksom barnen att de ofta får byta handläggare.

De särskilda utvecklingsområden som identifierats under 2017 inför 2018 redovisas i rapporten. Ett av dessa områden har varit att öka antalet nyrekryterade hem. En kommunikationsplan har färdigställts under året med ett årshjul av aktiviteter och kampanjer i syfte att intressera fler för att bli familjehem och jourhem. Aktiviteterna förväntas ge resultat under 2019 och 2020.

Resultatet av övriga utvecklingsområden beskrivs i rapporten och handlar om barnens hälsa och skolgång, effektivare resursanvändande avseende jourhemmen, fortsatt implementering av kärnprocessen för familjehemsvård och särskilt fokus på att minska antalet sammanbrott.

Förvaltningens överväganden

Vårdanalys föreslår i sin rapport *Fatta läget* att uppföljning av vården utvidgas för att bättre belysa dess kvalitet. En stor mängd information samlas in och dokumenteras, men på ett sätt som gör att den inte bidrar till lärande och utveckling i så stor utsträckning som den skulle kunna göra.

I årets rapport om familjehemsvården i Malmö har därför flera av de områden som Vårdanalys föreslagit genomförts och redovisats. Det behövs ytterligare verktyg för att samla information från verksamheternas egenkontroll till aggregerad nivå, särskilt den information som samstämmer med revisionens granskning och Vårdanalys slutsatser. Inhämtande av relevant information leder till identifiering av viktiga åtgärder. Dessa förslag till åtgärder ingår även som direktåtgärder i nämndens interna kontrollplan utifrån att förvaltningen under 2019 ska utarbeta en ny modell för aggregerad uppföljning. En systematiserad gemensam egenkontroll möjliggör uppföljning på aggregerad nivå om alla placerade barns hälsa och skolsituation i rapporten om familjehemsvården avseende 2019.

Ett område som på ett övergripande sätt påverkar familjehemsvården är bristen på familjehem. Med anledning av detta är utvecklingsområdena framtagna för att öka antalet tillgängliga familjehem.

I rapporten framkommer ett behov av att följa och stärka familjehemmen i deras förmåga att möta barnens behov för att undvika sammanbrott. Det är viktigt att det finns en plan för familjehemmens handledning och kompetensutveckling som följer barnets genomförandeplan. Denna ska användas likvärdigt inom förvaltningen.

För att identifiera och samordna resurser kring barnet under placeringen är det av vikt att inkludera barnets närmaste nätverk. Att det biologiska nätverket, familjehemmet och socialtjänsten samarbetar kring barnet innebär även möjlighet att förebygga konflikter, vilket kan få en positiv effekt på sammanbrotten.

Barnkonventionen fastslår att alla barn har rätt att yttra sig i samtliga frågor som berör dem och

få sina åsikter, tankar och idéer beaktade och sammanvägda i besluten utifrån barnets ålder och mognad. Detta stärks i Barnrättslagen som träder i kraft den 1 jan 2020.

För att fortsätta att inhämta barnens perspektiv på vården kommer en enkätundersökning genomföras under 2019 vilken redovisas i nästa rapport. Förvaltningen kommer även att delta i Socialstyrelsens undersökning ”Att lyssna på barn” vilket ger möjlighet till att jämföra resultaten nationellt.

Föreslagna utvecklingsområden ligger i linje med arbetsmarknads- och socialförvaltningens nämndsmål för 2019 samt avdelningarnas fokusområden. Målsättning är att förebygga sammanbrott, trygga en jämlik vård där alla barn ska få hälsoundersökning, tandvård och skolgång på lika villkor samt öka barnens delaktighet.

Med anledning av ovanstående föreslås följande förbättrings och utvecklingsområden:

- Implementera ett verktyg för avdelningarnas egenkontroll som möjliggör aggregerad uppföljning av alla familjehemsplacerade barns skolgång och hälsa
- Implementera system för familjehemmens handledning och kompetensutveckling
- Organisera och utveckla formerna för rekrytering av jour- och familjehem
- Implementera nätverksarbete i familjehemsvården
- Delta i Socialstyrelsens undersökning av familjehemsplacerade barns åsikter om sin vård

Arbetsmarknads- och socialnämnden återkommer med en rapport 2019 om familjehemsvården i Malmö stad, med särskilt fokus på ovanstående utvecklingsområdets resultat.

Ansvariga

Petra West Stenkvist Enhetschef

Katarina Lindeberg Avdelningschef

Britt-Marie Pettersson Förvaltningschef